

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ EKSPORTO RINKŲ PLĖTROS GALIMYBĖS *POTENTIAL EXPORT MARKETS FOR LITHUANIAN AGRICULTURAL AND FOOD PRODUCTS*

Vida DABKIENĖ

Lietuvos užsienio prekyba žemės ūkio ir maisto produktais vystosi sparčiai ir kasmet sudaro vis didesnę bendros Lietuvos užsienio prekybos dalį. 2004-aisiais – prisijungimo prie ES metais – žemės ūkio ir maisto produktų eksportas sudarė 11,5 proc. viso Lietuvos eksporto, 2006-aisiais – 14,0 proc., 2007 metais – 16,5 proc. Nors Lietuvai tapus ES nare, atsivėrė naujos galimybės ir sąlygos žemės ūkio ir maisto produktų eksporto plėtrai, eksporto geografija nėra plati. Į Rusiją, Latviją ir Vokietiją 2006 metais išvežta 42 proc., o 2007-aisiais – 47 proc. visų žemės ūkio ir maisto produktų. Potencialių eksporto rinkų suradimas, jo geografijos išplėtimas užtikrina gamintojų, perdirbėjų pajamų saugumą ir šalies politikos nepriklausomumą nuo vieno ar kelių pagrindinių importuotojų.

Straipsnio tikslas – išanalizuoti ir nurodyti potencialias pagrindinių Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkas.

Potencialūs eksporto produktai yra tokie, kurių eksporto apimtis dar galima didinti. Produktų kokybė, gamybos kiekiai, produktų konkurencingumas kainos atžvilgiu – tai veiksniai, kurie lemia jų eksporto galimybes. Potencialūs lietuviškos kilmės eksporto produktai yra mėsa ir jos gaminiai, pieno produktai, grūdai ir jų produktai.

Darbe atlikta pasirinktų produktų Lietuvos ir kaimyninės Lenkijos eksporto rinkų analizė. Kaip sektinas pavyzdys šalies užsienio prekybos plėtrai Lenkija pasirinkta dėl to, kad po integracijos į ES jos žemės ūkio ir maisto produktų eksportas padidėjo 2 kartus, į ES šalis – 141 proc., o teigiamas užsienio prekybos su jomis balansas – net 4,2 karto. Lenkija yra svarbi žemės ūkio ir maisto produktų gamintoja ir ES, ir pasauliniu mastu (1 priedas). Ji taip pat turi konkurencinį kainų pranašumą daugumos kitų ES šalių atžvilgiu (3 priedas). Lietuvos atžvilgiu Lenkija turi kainų konkurencinį pranašumą vaisių ir daržovių sektoriuje, joje mažesnės ir grūdų, kiaulių supirkimo kainos, o paukštienos pardavimo kaina yra viena žemiausių ES. Nors žaliavinį pieną Lenkijos perdirbėjai superka brangiau nei Lietuvoje, pieno produktų didmeninės kainos yra mažesnės. Be to, abi šalys yra toje pačioje klimato juostoje, todėl jose gaminami žemės ūkio produktai yra panašūs. Maisto vartojimo tradicijos lemia artimą abiejų šalių gaminamų maisto produktų asortimentą. Lenkija taiko policentrinį žemės ūkio ir maisto produktų užsienio prekybos modelį, o tai reiškia, kad eksportas nukreiptas į keletą didelių rinkų, bet nė viena iš jų nėra dominuojanti. Lenkija laikosi principinės pozicijos nebūti priklausoma nuo vienos pagrindinės rinkos (pvz., Rusijos), bet plėtoti savo kontaktus su keliais partneriais. Tokia užsienio prekybos politika yra naudinga ir mūsų šaliai.

Siekiant nustatyti galimas lietuviškų žemės ūkio ir maisto produktų rinkas, buvo atliktas pasirinktus produktus importuojančių pasaulio šalių ir juos eksportuojančių ES šalių tyrimas (2 priedas). Tam tikslui buvo pasinaudota Europos Komisijos užsienio prekybos duomenų bazėmis „Export helpdesk for developing countries“ ir „Market access database“ (jose galima rasti ne tik ES ir kitų šalių prekybos duomenis, bet ir importo tarifus, muitinės dokumentų sąrašus, virtualiąją mugę) bei Jungtinių Tautų statistikos skyriaus duomenų baze „Comtrade“ (į ją kasmet patenka eksporto ir

importo duomenys iš 100 šalių). Siūlomose šalyse nagrinėtos pastarųjų metų importo tendencijos, apsirūpinimas nagrinėjamaiais produktais. Siekiant nustatyti potencialias Lietuvos eksporto rinkas Lenkijos pavyzdžiu, analogiškam lietuviškam produktui išskirtos tos naujos rinkos, į kurias Lenkijos eksporto apimtys siekė 1 proc. to produkto eksporto, o Lietuva į šią šalį visai neeksportavo. Taip pat tirtos tos potencialios rinkos, į kurias Lietuva eksportavo mažai produktų. Kadangi daugiausia savo produkcijos Lietuva išveža į ES, pagrindinis dėmesys tyrime skiriamas trečiosioms šalims.

Pieno produktai. Daugiausia pieno ir jo produktų (išskyrus sviestą ir sūrį) pasaulyje importuoja ES šalys. Pagrindinės pieno produktų Lietuvos eksporto partnerės yra ES šalys, todėl Lietuvos įmonės turi galimybes stiprinti savo pozicijas ES šalių, ypač Nyderlandų, Italijos ir Vokietijos rinkose. Remiantis Lenkijos eksporto patirtimi, mūsų šalies pieno produktų eksporto naujomis rinkomis galėtų būti Alžyras, Meksika, Saudo Arabija ir Kinija.

1 lentelė / Table 1

Lietuviškų pieno produktų* eksporto partneriai
*Export partners for Lithuanian dairy products**

Partneriai 2006 / Partners in 2006			Potencialūs partneriai** <i>Potential partners**</i>	
šalis / country	dalis nuo viso pieno produktų* eksporto, proc. share of total dairy products* exports, %	vieta pasaulio importe rank in the world import	šalis / country	vieta pasaulio importe rank in the world import
Rusija / Russia	26,5	30	Italija / Italy	2
Italija / Italy	18,4	2	Vokietija / Germany	3
Vokietija / Germany	15,7	3	Belgija / Belgium	4
Nyderlandai Netherlands	6,3	1	Prancūzija / France	5
Latvija / Latvia	6,1	83	Alžyras / Algeria	8
Jungtinė Karalystė United Kingdom	4,5	7	Meksika / Mexico	9
Lenkija / Poland	3,2	55	Saudo Arabija Saudi Arabia	10
Kitos šalys Other countries	19,2	–	Kinija / China	12
Iš viso, mln. Lt Total, mill. Lt	1185			

* Išskyrus sviestą ir sūrį / Butter and cheese excluded.

** 1–9 lentelėse šalys nustatytos pagal Lenkijos eksporto duomenis

In tables 1–9 countries are ranked with reference to Poland foreign trade data.

Pieno produktų importas Alžyre turi didėjimo tendenciją, 2004 metais, palyginti su 2003-aisiais, importas išaugo 64 proc., o apsirūpinimas (išskyrus sviestą) tesiekia 43 proc. Importas į Meksiką 2002 metais buvo sumažėjęs 30 proc., tačiau kitais metais jau padidėjo, o 2005 metais, palyginti su 2004-aisiais, išaugo 32 proc. Apsirūpinimas pieno produktais (išskyrus sviestą) šioje šalyje siekia 77 proc. Saudo Arabijoje pieno produktų (išskyrus sviestą ir sūrį) importas didėja: 2005 metais, palyginti su 2004-aisiais, padidėjo 19 proc., o apsirūpinimas siekė 45 proc. Kinijoje importas 2005 metais išaugo 91 proc., o apsirūpinimas siekė 92 proc.

Per 2006 metus sūrio ir varškės produktų pasaulinis importas siekė 12,9 mlrd. JAV dolerių. Daugiausia šių produktų importuoja ES šalys ir JAV. Lietuvos eksportuotojai turi gerų galimybių ir toliau stiprinti pozicijas ES šalių bei JAV rinkose. Reikėtų didinti eksportą į Jungtinę Karalystę, nes ji yra antra pasaulyje pagal šio produkto importą. Pagal Lenkijos eksporto geografiją ir ES eksporto kiekius viena iš naujų Lietuvos rinkų galėtų būti Saudo Arabija. Šioje šalyje 2001–2005 metais šių produktų importas augo, 2005 metais, palyginti su 2001-aisiais, padidėjo 15 proc.

2 lentelė / Table 2

Lietuviško sūrio ir varškės eksporto partneriai
Export partners for Lithuanian cheese and curd

Partneriai 2006 / Partners in 2006			Potencialūs partneriai Potential partners	
šalis / country	dalis nuo viso sūrio ir varškės eksporto, proc. share of total cheese & curd exports, %	vieta pasaulio importe rank in the world import	šalis / country	vieta pasaulio importe rank in the world import
Rusija / Russia	44,0	9	Jungtinė Karalystė United Kingdom	2
Italija / Italy	29,4	3	Ispanija / Spain	7
Latvija / Latvia	7,8	55	Saudo Arabija Saudi Arabia	12
Estija / Estonia	3,3	68	Čekija Czech Republic	22
Nyderlandai Netherlands	3,0	10	Slovakija / Slovakia	34
Vokietija / Germany	2,4	1		
Lenkija / Poland	1,5	29		
Kitos šalys Other countries	8,6	–		
Iš viso, mln. Lt Total, mill. Lt	598			

Mėsa. Daugiausia pasaulyje jautienos importuoja JAV, Italija, Japonija. Svarbiausi ES šalių jautienos eksporto (1 priedas) partneriai buvo Rusija, Šveicarija, Tunisas. Lietuva daugiausia eksportavo į ES šalis ir Rusiją. Potencialios jautienos rinkos yra Šveicarija, Alžyras. Nuo 2001 metų iki 2006-ųjų Šveicarijoje jautienos importas turėjo didėjimo tendenciją. 2006 metais, palyginti su 2005-aisiais, jis išaugo 43 proc., apsirūpinimas jautiena siekė 92 proc. Jautienos importas į Alžyrą 2001–2005 metais padidėjo net 160 kartų. 2003 metais apsirūpinimas jautiena šioje šalyje siekė 72 proc. Nors pagal į ES šalis jautienos eksporto kiekius Tunisas užima 3-iąją, o Kazachstanas – 5-ąją vietas, jautienos importas į šias abi šalis mažėja.

Daugiausia kiaulienos pasaulyje iš ne ES šalių importuoja Japonija, Rusija, JAV (1 priedas). Rusija yra pagrindinė ES (ir Lietuvos) eksporto rinka. Remiantis Lenkijos ir ES eksporto tyrimo duomenimis, potencialios lietuviškos kiaulienos rinkos, be ES šalių, galėtų būti Japonija, JAV, Korėja. ES kiaulienos eksportas į Korėją per 2001–2006 metus išaugo 2,4 karto. Kiaulienos importas Japonijoje per 2001–2005 metus padidėjo 23 proc., o apsirūpinimas 2003 metais siekė 51 proc. Kiaulienos importas į JAV 2005 metais, palyginti su 2001-aisiais, didėjo nežymiai – 10 proc.

3 lentelė / Table 3

Lietuviškos jautienos (šviežios ir atšaldytos) eksporto partneriai
Export partners for Lithuanian beef (fresh and chilled)

Partneriai 2006 / Partners in 2006			Potencialūs partneriai Potential partners	
šalis / country	dalis nuo viso jautienos eksporto, proc. share of total beef exports, %	vieta pasaulio importe rank in the world import	šalis / country	vieta pasaulio importe rank in the world import
Rusija / Russia	41,3	7	Čekija Czech Republic	37
Nyderlandai Netherlands	20,8	10	Kroatija / Croatia	51
Italija / Italy	10,0	2	Makedonija Macedonia	49
Vokietija Germany	8,3	9	Graikija / Greece	13
Baltarusija / Belarus	5,0	59	Prancūzija / France	5
Ispanija / Spain	3,9	12	Danija / Denmark	14
Latvija / Latvia	3,4	83	Jungtinė Karalystė United Kingdom	6
Kitos šalys Other countries	7,3	–		
Iš viso, tūkst. Lt Total, thou. Lt	172,7			

Daugiausia pasaulyje vištienos iš ne ES šalių importuoja Japonija, Rusija, Saudo Arabija, Honkongas, Meksika. Pagrindinės ES eksporto rinkos yra Rusija, Saudo Arabija ir Ukraina. Lietuva galėtų plėsti savo eksportą į Vokietiją, Lenkijos ir ES pavyzdžiu – į Ukrainą, Saudo Arabiją ir Honkongą. Per 2001–2006 metų laikotarpį paukštienos importas Ukrainoje padidėjo 2,2 karto, Saudo Arabijoje – 20 proc., o Honkonge sumažėjo 40 proc. Apsirūpinimas paukštiena Saudo Arabijoje siekia 54 proc., Ukrainoje – 77 proc. Taigi imliausios šalys paukštienos eksportui būtų Ukraina ir Saudo Arabija.

Grūdai. Daugiausia kviečių ir meslino iš trečiųjų šalių importuoja Japonija, Alžyras, Indonezija, Brazilija, Kinija (1 priedas). ES daugiausia išvežė į Alžyrą, Egiptą, Indiją, Maroką. Potencialios rinkos Lietuvai yra Alžyras, Egiptas, Jungtiniai Arabų Emyratai, Indija, Marokas. Per 2001–2006 metų laikotarpį kviečių ir meslino importas Alžyre padidėjo 70 proc., Jungtiniuose Arabų Emyratuose – 100 proc., Indijoje sumažėjo 45 proc. Apsirūpinimas kviečiais Alžyre siekia 42 proc., Indijoje – 85 proc., Maroke – 77 proc., o Jungtiniuose Arabų Emyratuose grūdai neauginami. Taigi imliausios šalys lietuviškų kviečių ir meslino eksportui būtų Alžyras, Egiptas, Jungtiniai Arabų Emyratai, Marokas.

4 lentelė / Table 4

Lietuviškos paukštienos eksporto partneriai
Export partners for Lithuanian poultry meat

Partneriai 2006 / Partners in 2006			Potencialūs partneriai Potential partners	
šalis / country	dalis nuo viso paukštienos eksporto, proc. <i>share of total poultry meat exports, %</i>	vieta pasaulio importe <i>rank in the world import</i>	šalis / country	vieta pasaulio importe <i>rank in the world import</i>
Latvija / Latvia	46,7	42	Slovakija / Slovakia	30
Estija / Estonia	17,5	51	Ukraina / Ukraine	28
Nyderlandai Netherlands	10,8	9	Vengrija / Hungary	37
Rusija / Russia	6,5	4	Moldavija / Moldova	49
Danija / Denmark	5,1	16	Vokietija / Germany	2
Belgija / Belgium	2,7	10	Čekija Czech Republic	24
Uzbekistanas Uzbekistan	2,5	–		
Kitos šalys Other countries	8,3	–		
Iš viso, tūkst. Lt Total, thou. Lt	83,0			

Lietuviškų kviečių ir meslino eksporto partneriai
Export partners for Lithuanian wheat and meslin

Partneriai 2006 / Partners in 2006			Potencialūs partneriai Potential partners	
šalis / country	dalys nuo viso kviečių ir meslino eksporto, proc. share of total wheat & meslin exports, %	vieta pasaulio importe rank in the world import	šalis / country	vieta pasaulio importe rank in the world import
Ispanija / Spain	33,9	2	Alžyras / Algeria	4
Baltarusija / Belarus	22,1	73	Vokietija Germany	26
Portugalija Portugal	10,7	18	Jungtiniai Arabų Emyratai / United Arab Emyrats	39
Mozambikas Mozambique	8,7	59	Jordanija Jordania	36
Nyderlandai Netherlands	8	12	Prancūzija / France	67
Izraelis / Israel	7,4	27		
Latvija / Latvia	4,6	96		
Kitos šalys Other countries	4,5	–		
Iš viso, mln. Lt Total, mill. Lt	165,0			

Didžiausi trečiųjų šalių rugių importuotojai yra Japonija, JAV, Izraelis. Japonija ir Izraelis yra vienos pagrindinių ES rinkų. Remiantis Lenkijos pavyzdžiu, naujos rinkos galėtų būti ES šalys: Ispanija, Nyderlandai ir Portugalija. Potencialios lietuviškų rugių eksporto rinkos galėtų būti Japonija ir Izraelis. Per 2001–2006 metų laikotarpį rugių importas Japonijoje sumažėjo 20 proc., Izraelyje padidėjo beveik 3 kartus. Nei Japonijoje, nei Izraelyje rugiai neauginami.

Daugiausia miežių iš ne ES šalių importuoja Saudo Arabija, Kinija, Japonija, Iranas. Rusija, Marokas, Saudo Arabija yra vienos pagrindinių ES rinkų. Remiantis Lenkijos pavyzdžiu, naujos rinkos galėtų būti Danija ir Vokietija. Potencialios miežių eksporto rinkos galėtų būti Marokas ir Kinija. Per 2002–2005 metų laikotarpį miežių importas Maroke padidėjo 30 proc., tačiau apsirūpinimas siekia 106 proc. Kinijos importas 2001 metais, palyginti su 2006-aisiais, didėjo nežymiai – 4 proc., o apsirūpinimas siekė 93 proc. Todėl realios miežių eksporto šalys galėtų būti Danija ir Vokietija.

Daugiausia pasaulyje kvietinių ir meslininių miltų importuoja Libija ir Indonezija. Iš ES šalių stambiausi importuotojai yra Nyderlandai, Prancūzija. Gruzija taip pat daug jų įveža – pagal importą pasaulyje yra 8 vietoje. Libija, Angola, Kuba yra vienos pagrindinių ES rinkų. Remiantis Lenkijos pavyzdžiu, nauja rinka būtų Indonezija. Potencialios kvietinių ir meslininių miltų eksporto rinkos galėtų būti Libija ir Indonezija. Indonezijoje šie miltai negaminami, jų importas per 2001–2006 metus padvigubėjo. Libijos apsirūpinimas tesiekia 10 proc.

6 lentelė / Table 6

Lietuviškų rugių eksporto partneriai
Export partners for Lithuanian rye

Partneriai 2006 / Partners in 2006			Potencialūs partneriai Potential partners	
šalis / country	dalis nuo viso rugių eksporto, proc. share of total rye exports, %	vieta pasaulio importe rank in the world import	šalis / country	vieta pasaulio importe rank in the world import
Estija / Estonia	42,4	18	Ispanija / Spain	1
Suomija / Finland	32,7	7	Nyderlandai Netherlands	3
Latvija / Latvia	14,9	22	Portugalija Portugals	17
Lenkija / Poland	6,3	16	Danija / Denmark	9
Vokietija Germany	2,7	4		
Danija / Denmark	1,0	9		
Kitos šalys Other countries	4,5	–		
Iš viso, mln. Lt Total, mill. Lt	3,9			

Brazilija, Japonija, Venesuela, Meksika – pagrindinės trečiosios šalys – salyklo importuotojos pasaulyje (1 priedas). Brazilija, Venesuela, Japonija ir Rusija yra vienos pagrindinių ES salyklo eksporto rinkų. Lenkijos pavyzdžiu salyklo eksportą galima būtų nukreipti į Rusijos ir Kazachstano rinkas. Naujos salyklo eksporto rinkos galėtų būti Brazilija, Venesuela, nes į šias šalis salyklo importas didėjo: 2001–2006 metais Brazilijos importas išaugo 6 proc., Venesuelos – 4 proc., o Japonijos ir Rusijos importas sumažėjo atitinkamai 19 proc. ir 70 proc.

Apibendrinant galima teigti, kad pieno produktus gaminančios Lietuvos įmonės turi galimybių stiprinti savo pozicijas ES šalių rinkose, ypač Nyderlandų, Italijos ir Vokietijos. Kitos potencialios pieno produktų (išskyrus sviestą ir sūrį) rinkos yra Alžyras, Meksika, Saudo Arabija ir Kinija. Lietuviškų sūrio ir varškės produktų eksportuotojai turi galimybių ir toliau stiprinti pozicijas ES šalių bei JAV rinkose. Remiantis Lenkijos ir ES eksporto patirtimi, viena iš potencialių sūrio ir varškės rinkų yra Saudo Arabija.

Potencialios jautienos eksporto rinkos yra Šveicarija, Alžyras, Kazachstanas, kiaulienos – Japonija, JAV, Korėja, paukštienos – Ukraina, Saudo Arabija, Honkongas.

Lietuviškų miežių eksporto partneriai
Export partners for Lithuanian barley

Partneriai 2006 / Partners in 2006			Potencialūs partneriai Potential partners	
šalis / country	dalis nuo viso miežių eksporto, proc. share of total barley exports, %	vieta pasaulio importe rank in the world import	šalis / country	vieta pasaulio importe rank in the world import
Saudo Arabija <i>Saudi Arabia</i>	38,4	1	Danija / Denmark	20
Nyderlandai <i>Netherlands</i>	37,5	7	Vokietija / Germany	10
Ispanija / Spain	14	3		
Portugalija <i>Portugal</i>	4,5	14		
Baltarusija / Belarus	2,3	76		
Latvija / Latvia	1,9	72		
Kitos šalys <i>Other countries</i>	1,3	–		
Iš viso, mln. Lt <i>Total, mill. Lt</i>	145,6			

8 lentelė / Table 8

Lietuviškų kvietinių ir meslininių miltų eksporto partneriai
Export partners for Lithuanian wheat and meslin flour

Partneriai 2006 / Partners in 2006			Potencialūs partneriai Potential partners	
šalis / country	dalis nuo viso šių produktų eksporto, proc. share of total exports of these products, %	vieta pasaulio importe rank in the world import	šalis / country	vieta pasaulio importe rank in the world import
Rusija / Russia	36,6	48	Indonezija <i>Indonesia</i>	2
Latvija / Latvia	28,3	108	Nyderlandai <i>Netherlands</i>	3
Estija / Estonia	22,1	83	Vokietija / Germany	12
Lenkija / Poland	6,7	27	Jungtinė Karalystė <i>United Kingdom</i>	9
Suomija / Finland	3,2	115		
Kitos šalys <i>Other countries</i>	3,1	–		
Iš viso, mln. Lt <i>Total, mill. Lt</i>	11,4			

Lietuviško salyklo eksporto partneriai
Export partners for Lithuanian malt

Partneriai 2006 / Partners in 2006			Potencialūs partneriai <i>Potential partners</i>	
šalis / country	dalis nuo viso salyklo eksporto, proc. <i>share of total malt exports, %</i>	vieta pasaulio importe <i>rank in the world import</i>	šalis / country	vieta pasaulio importe <i>rank in the world import</i>
Latvija / Latvia	53,4	41	Rusija / Russia	10
Estija / Estonia	30,0	37	Kazachstanas <i>Kazakhstan</i>	30
Jungtinė Karalystė <i>United Kingdom</i>	9,5	57		
Ukraina / Ukraine	3,5	22		
Lenkija / Poland	3,0	9		
Kitos šalys <i>Other countries</i>	0,6	–		
Iš viso, mln. Lt <i>Total, mill. Lt</i>	26,3			

Potencialios kviečių ir meslino rinkos yra Alžyras, Egiptas, Jungtiniai Arabų Emyratai, Indija, Marokas, rugių – Japonija ir Izraelis, miežių – Marokas, Tunisas. Lenkijos pavyzdžiu nauja rinka būtų ES narė Danija. Potencialios kvietinių miltų eksporto rinkos yra Libija ir Indonezija, salyklo – Brazilija, Venesuela, Japonija, Tailandas. Lenkijos pavyzdžiu reikėtų plėsti salyklo eksportą į Rusiją ir Kazachstaną.

Literatūra

1. Bendrosios žemės ūkio politikos įgyvendinimas Latvijoje ir Lenkijoje [interaktyvus]. 2007 [žiūrėta 2008-02-25]. Prieiga per internetą: <http://www.zum.lt/min/failai/BZUP_Latvijoje_ir_Lenkijoje_studija_2007-06-20.pdf>.
2. Changes in agri-food trade conditions on the account of Poland's accession to the EU [interaktyvus]. Bucharest [žiūrėta 2007-10-12]. Prieiga per internetą: <[http://www.polonia.ro/files/272,20,A change in trade flows after the accession](http://www.polonia.ro/files/272,20,A%20change%20in%20trade%20flows%20after%20the%20accession)>.
3. Export helpdesk for developing countries [interaktyvus]. Europos Komisija [žiūrėta 2007-10-12]. Prieiga per internetą: <<http://exporthelp.europa.eu/>>.
4. Market access database [interaktyvus]. Europos Komisija [žiūrėta 2007-10-12]. Prieiga per internetą: <<http://mkacddb.eu.int/mkacddb2/indexPubli.htm>>.
5. Borchart E., Rinecke S. Statistics in Focus [interaktyvus]. 2007, [nr.] KS-SF-07-090-EN-N [žiūrėta 2007-05-18]. Prieiga per internetą: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-07-090/EN/KS-SF-07-090-EN.PDF>. International Trade Statistics 2001–2005 [interaktyvus]. International Trade centre [žiūrėta 2007-10-12]. Prieiga per internetą: <<http://www.intracen.org/tradstat/site3-3d/INDEX.HTM>>.
6. COMTRADE [interaktyvus]. Jungtinių Tautų statistikos skyrius [žiūrėta 2007-10-12]. Prieiga per internetą: <<http://comtrade.un.org/db>>.
7. Statistical Yearbook of Agriculture and Rural Areas [interaktyvus]. Ministry of agriculture and rural development, Warsaw [žiūrėta 2007-05-18]. Prieiga per internetą: <www.minrol.gov.pl/FileRepozytory/FileRepozytoryShowImage.aspx%3Fitem_id%3D20603+Statistical+Yearbook+of+Agriculture+and+Rural+Areas,+GUS+2005&hl=lt&ct=clnk&cd=6&gl=lt>.

Summary

The article deals with the potential export markets for Lithuanian agricultural and food products. The total Lithuanian exports have been increasing during the last years. The exports of Lithuanian agricultural and food products are concentrated. In 2007, the exports to Russia, Latvia and Germany accounted for 56 percent in value. In comparison with Lithuania, Polish exports have no dominant export market. One of methods for the search of new markets is to make an analysis of main producers and export geography of neighbour countries. As a result of research, the main potential markets for Lithuanian dairy products are Netherlands, Italy, Germany, Algeria, Mexico, Saudi Arabia and China; for meat products – Switzerland, Algeria, Kazakhstan, Ukraine, Japan, USA, Korea, Hon Kong, Saudi Arabia; for grain products – Algeria, Egypt, United Arab Emirates, India, Morocco, Japan, Israel, Tunisia.